

גזרת נחי ל"י/ה (נל"י/ה) - תרגול

תרגיל 1

- א. ציינו את השורש ואת הבניין של כל פועל המופיע במשפט.
ב. בחרו פועל נוסף בעל שורש, בניין וגוף זהים לפועל המקורי. פועל זה צריך להיות בזמן אחר.
(בחרו את הפועל בזמן אחר, באופן שתוכלו להציב אותו בתוך המשפט המקורי)

1. הם **מְכַלִּים** את כל השאריות.
זמן אחר: א. מְכַלְמִים   ב. יוֹכְלוּ   ג. כָּלוּ   ד. יְכַלוּ
2. אתם **תִּסְדּוּ** את הקרן החדשה.
זמן אחר: א. יִסְדְּתֶם   ב. הִסְדַּרְתֶּם   ג. יִסְדְּתֶם   ד. מְסִידִים
3. **נִשְׁתַּטֵּי** במסיבה.
זמן אחר: א. מְשַׁטִּים   ב. אֶשְׁתַּטֶּה   ג. מוֹשִׁיטִים   ד. שוֹתִים
4. העיתונאי **מְתַקֵּשֵׁר** עם מערכת העיתון.
זמן אחר: א. קִשְׁרָנוּ   ב. הִתְקַשְּׁרוּ   ג. תִּקְשֵׁר   ד. יִתְקַשֵּׁר
5. הכוורנית **רְדָתָה** דבש מהכוורת.
זמן אחר: א. רוֹדִים   ב. יוֹרְדִים   ג. יִרְדוּ   ד. תִּרְדָּה
6. הן **מְדַמּוֹת** עצמן לנסיכות.
זמן אחר: א. מְדַמּוֹת   ב. דָּמוּ   ג. יְדַמְעוּ   ד. דוֹמְמוֹת
7. הם **מְאַגְרְפִים** את היד.
זמן אחר: א. אוֹגְרִים   ב. גָּרְפוּ   ג. הִתְאַגְרְפוּ   ד. אֶגְרְפוּ
8. **תִּמְצַתִּי** את דברי המרצה.
זמן אחר: א. מְצִיתִים   ב. מְצִיתִי   ג. תִּמְצַתוּ   ד. אֶתְמַצַּת
9. השדות **מְדַשְׂאִים** לאחר הגשם.
זמן אחר: א. הִדְשִׂאוּ   ב. מְדַשְׁנִים   ג. הִדְשִׂאוּ   ד. מְדַשְׁנִים
10. היא **מוֹעֵדָה** לנו את הדבר.
זמן אחר: א. מוֹעֵדַת   ב. מְעַדָּה   ג. תוֹעֵדַד   ד. תִּנְעַד
11. השדות **מוֹרִיקִים** כל השנה.
זמן אחר: א. יוֹרְקִים   ב. הוֹרִיקוּ   ג. רְקְמוּ   ד. נְרַקְמוּ
12. הסייעות **תִּקְנִינָה** לתלמידים את החומר לקראת המבחן.
זמן אחר: א. קוֹנִים   ב. הִקְנוּ   ג. יִקְנוּ   ד. נִקְנוּ

תרגיל 2

בחרו את התשובה המתאימה בכל סעיף וסעיף.

1. מְצַע - מְצִיעָה - מְצָה

- א. השורש של כל הפעלים הוא י-צ-ע.
ב. שני פעלים זהים בשורש ובזמן.

2. איזה פועל מבין הפעלים הבאים יוצא דופן מבחינת הגזרה?

- א. מְשַׁלָּה   ב. מְשַׁלָּה   ג. מְשַׁלְּמָה   ד. הַשְּׁלִימָה

3. איזה פועל יוצא דופן מבחינת השורש?

- א. נִקְשָׁים   ב. מְקִישִׁים   ג. מְקִישִׁים   ד. מְתַנְקָשִׁים

4. ההורים מְרַשִּׁים לי לחזור מאוחר. צורת העתיד של הפועל היא:

- א. יִרְשֹׁו   ב. יִרְשׁוּ   ג. יִרְשׁוּ   ד. יִרְשִׁים

5. הדייג שֹׁלָה את הדגים. צורת העתיד של הפועל היא:

- א. יִשְׁלָה   ב. יִשַׁל   ג. יִשְׁלַל   ד. יִשְׁלָה

6. מהו הפועל היוצא דופן מבחינת הבניין?

- א. זָפָה   ב. הִטָּה   ג. פָּנָה   ד. שָׁנָה

7. איזה פועל בנוי מהשורש ת-ר-י/ה בבניין הופעל?

- א. הִתַּר   ב. הוֹתַר   ג. הִתַּרָה   ד. הִתַּרָה

8. איזה פועל בנוי מהשורש ש-ב-י/ה בבניין קל?

- א. תִּשְׁבּוּ   ב. תּוֹשִׁיבוּ   ג. תִּשְׁבִּי   ד. מְשִׁיבָה

9. איזה פועל בנוי מהשורש כ-ל-י/ה בבניין פיעל?

- א. מְכַלִּים   ב. מְכָלִים   ג. כּוֹלְלִים   ד. הַכִּילוּ

10. איזה פועל מבין הפעלים הבאים אינו שייך לגזרת נלי"ה?

- א. שָׁעַתָּה   ב. יִשְׁעוּ   ג. תִּשְׁעֶינָה   ד. מוֹשְׁעִים

11. איש זה מְעַלִּים הכנסות. הסבלים מְעַלִּים את הרהיטים. בחרו את המשפט הנכון.

- א. שני הפעלים שייכים לאותה גזרה.
ב. שני הפעלים שייכים לאותו בניין.
ג. לשני הפעלים שורש זהה.
ד. בשני הפעלים ה"מ" האחרונה שורשית.

12. הילד הוֹתִיר את ארוחתו על השולחן לאחר שאביו הִתִּיר לו זאת, למרות שקודם לכן הִתַּרָה בו לא לעשות כן. בחרו את המשפט שאינו נכון.

- א. שני פעלים שייכים לגזרת הנחים ואחד - לחסרים.
ב. בכל שלושת הפעלים ה"ה" שייכת לבניין הפעיל.
ג. שלושת הפעלים הם בגוף נסתר.
ד. שני פעלים בזמן עבר ורק אחד בעתיד.

13. היא חִרְתָה את דמותו בזיכרונה. היא הִתְחַרְתָה נגד יריבתה.

- א. בשורש בלבד.   ב. בבניין בלבד.
ג. בשורש ובבניין.   ד. בשורש, בבניין, בגוף ובזמן.

14. הילדים **הִמְרוּ** את פי הוריהם.

אנשים אלה **הִמְרוּ** בקזינו.

א. בשני הפעלים ה"ה" שורשית.

ב. שני הפעלים בבניינים שונים.

15. הוא **מִפְנִים** את רגשותיו.

השוטרים **מִפְנִים** את האיש לחנייה.

א. שני הפעלים שייכים לאותו הבניין.

ב. בשני הפעלים ה"מ" הסופית שורשית.

16. הרצועה **הִתְרָה**.

הנער **הִתְרָה** לא לחזור מאוחר.

א. שני הפעלים שייכים לאותו הבניין.

ב. שני הפעלים זהים בגזרה.

17. הארוחה **הוֹתְרָה** על השולחן.

הכניסה למקום **הִתְרָה** לנו.

א. לשני הפעלים אותו גוף.

ב. שני הפעלים שייכים לאותה הגזרה.

18. העגל **יָגַע**. הנער **יָגַע** בחפץ.

א. לשני הפעלים שורש זהה.

ב. שני הפעלים שייכים לאותו הבניין.

תרגיל 3 (דיוקי הזוויה)

חלק א - בחרו את הצורה הנכונה מבין השתיים הנתונות בכל אחד מן המשפטים.

1. אל **תִּכְרָה** / **תִּכְרָה** כאן בור.

2. החיזיון **נִגְלָה** / **נִגְלָה** לעינינו כשהגענו למקום.

3. **אֶכְסָה** / **אֶכְסָה** אותו כאשר יהיה קריר.

4. הבית ברחוב זה **נִבְנָה** / **נִבְנָה** בימים אלו.

5. השופטת **זָכְתָה** / **זָכְתָה** את הנאשם.

6. האב **מִכְסָה** / **מִכְסָה** את הסיר לאחר גמר הבישול.

7. המעשה שעשית אינו **נִרְאָה** / **נִרְאָה** לי.

8. השוער **הִפְנָה** / **הִפְנָה** אותנו לבניין המתאים.

9. מדוע לא **כִּבִּית** / **כִּבִּית** את האור בחדרך?

10. **נִרְאָה** / **נִרְאָה** לי שהערב **כִּסִּיתִי** / **כִּסִּיתִי** את התינוק בשמיכה דקה מדיי.

11. אף על פי שהילד **נָכַה** / **נָכַה** הוא משתלב בכל פעילויות חבריו.

12. המפקדת אמרה לחייל: "אל **תִּירָה** / **תִּירָה** ברובה לפני מתן הפקודה!"

חלק ב - בחרו את האות המעידה על הגייה נכונה של שני הפעלים המנוקדים בכל אחד מן המשפטים.

1. א. הבגד ה**תַּבְּלָה** מרוב שימוש, לכן אני **אֶבְקֵשׁ** ממך להחליפו.
- ב. הבגד ה**תַּבְּלָה** מרוב שימוש, לכן אני **יְבַקֵּשׁ** ממך להחליפו.
- ג. הבגד ה**תַּבְּלָה** מרוב שימוש, לכן אני **אֶבְקֵשׁ** ממך להחליפו.
- ד. הבגד ה**תַּבְּלָה** מרוב שימוש, לכן אני **יְבַקֵּשׁ** ממך להחליפו.

2. א. הוא **יִירָה** ברובה רק לאחר שמיעת הפקודה, ולא, עלול ל**קָרָה** אסון.
- ב. הוא **יִירָה** ברובה רק לאחר שמיעת הפקודה, ולא, עלול ל**קָרָה** אסון.
- ג. הוא **יִירָה** ברובה רק לאחר שמיעת הפקודה, ולא, עלול ל**קָרוֹת** אסון.
- ד. הוא **יִירָה** ברובה רק לאחר שמיעת הפקודה, ולא, עלול ל**קָרוֹת** אסון.

3. א. נבוא ל**גְבוֹת** את החוב הערב, לכן אנו מבקשים מכם ל**הִתְפַּנֵּה** מכל עיסוקיכם.
- ב. נבוא ל**גְבוֹת** את החוב הערב, לכן אנו מבקשים מכם ל**הִתְפַּנֵּה** מכל עיסוקיכם.
- ג. נבוא ל**גְבוֹת** את החוב הערב, לכן אנו מבקשים מכם ל**הִתְפַּנוֹת** מכל עיסוקיכם.
- ד. נבוא ל**גְבוֹת** את החוב הערב, לכן אנו מבקשים מכם ל**הִתְפַּנוֹת** מכל עיסוקיכם.

4. א. לאחר ש**פְּנִיתֶם** אלינו באדיבות, לא נ**וֹכַל** לסרב לכם.
- ב. לאחר ש**פְּנִיתֶם** אלינו באדיבות, לא נ**וֹכַל** לסרב לכם.
- ג. לאחר ש**פְּנִיתֶם** אלינו באדיבות, לא נ**וֹכַל** לסרב לכם.
- ד. לאחר ש**פְּנִיתֶם** אלינו באדיבות, לא נ**וֹכַל** לסרב לכם.

5. א. אני **מִכִּיר** אותך כבר זמן רב, ולכן הלילה אני **אֶשָּׁן** בביתך.
- ב. אני **מִכִּיר** אותך כבר זמן רב, ולכן הלילה אני **אֶישָׁן** בביתך.
- ג. אני **מִכִּיר** אותך כבר זמן רב, ולכן הלילה אני **אֶשָּׁן** בביתך.
- ד. אני **מִכִּיר** אותך כבר זמן רב, ולכן הלילה אני **אֶישָׁן** בביתך.